

СПРИЯННЯ ЗЕЛЕНІЙ МОДЕРНІЗАЦІЇ ПРОМИСЛОВОГО РОЗВИТКУ УКРАЇНИ

Зелена економіка є новою темою для України. Промислові підприємства повинні знизити рівень споживання енергії та більш ефективно використовувати ресурси. Ці заходи допоможуть знизити виробничі витрати, товари з України у цьому випадку зможуть бути запропоновані покупцям на міжнародному ринку за конкурентоспроможними цінами.

Підписавши Угоду про асоціацію з ЄС та приєднавшись до Європейського енергетичного співтовариства, Україна зобов'язалася здійснити модернізацію промислового розвитку задля переходу до ресурсо- та енергоефективної економіки.

Основними напрямками структурної трансформації промисловості з урахуванням зростання ролі екологічного чинника є:

- реструктуризація енергетичної системи і скорочення викидів парникових газів,
- формування рециркуляційної економіки, створення і широке поширення безвідходних і маловідходних виробництв;
- прискорення розвитку високотехнологічних галузей і екопромисловості;
- розвиток міжнародного співробітництва в галузі охорони навколишнього середовища.

Реструктуризація енергетичної системи і скорочення викидів парникових газів. Незважаючи на те, що за останні п'ять років загальний обсяг шкідливих викидів скоротився на 55%, а кількість викидів двоокису сірки в атмосферу зменшився на 25%, (це говорить про зростання активності діяльності природоохоронних заходів), але проблема забруднення атмосфери залишається вкрай гострою. Вперш за все це стосується підприємств енергетичної, нафтопереробної, хімічної, металургійної (чорної і кольорової), будівельної та інших галузей, вони повинні замінити застарілі технології на більш енерго- та ефективні.

Україна бере активну участь у роботі Європейського енергетичного співтовариства, що передбачає міжнародні завдання з питань довкілля та зміни клімату. У свою чергу, 27 вересня 2017 року було презентовано першу редакцію проекту Стратегії низьковуглецевого розвитку України до 2050 року. В цьому проекті відображено, що викиди парникових газів до 2050 року можуть скоротитись на 60-75% від рівня викидів у 1990 році. Крім того, частка відновлювальної енергетики в структурі електрогенерації може зрости до 35% у 2050 році, частка вугільних ТЕС скоротиться до 25%, а частка АЕС зменшиться приблизно на 28%.

Плани переходу на низьковуглецевий тип енергетики вже мають багато міст України. Станом на початок 2016 р. в об'єднаній енергосистемі України працює 428 МВт вітрових електростанцій, 359 МВт сонячних електростанцій, 171 МВт малих ГЕС (потужністю до 50 МВт) та 54 МВт електростанцій на біомасі та біогазі.

Потужність сонячних електростанцій домогосподарств зростає в Україні експоненціальними темпами. За неповний 2017 рік сонячні електростанції встановили 1200 родин, що у півтора рази більше ніж за весь 2016 рік. Лише за третій квартал 2017 року з'явилося 688 нових сонячних електростанцій домогосподарств.

Загалом в Україні станом на 2017 р. вже 2323 родини встановили сонячні електроустановки загальною потужністю 37 МВт і залучили для цього майже 35 млн євро інвестицій. Стрімкий попит населення на «сонячну» електроенергію пояснюється прийнятим у 2015 р. Законом України № 514-VIII, яким надано вигідний «зелений» тариф із прив'язкою його до курсу євро. Це означає, що домогосподарство може продавати надлишок згенерованої «чистої» електроенергії в мережу і швидко повертати кошти, вкладені у сонячні панелі без застережень щодо інфляції.

Формування рециркуляційної економіки, тобто створення і широке поширення безвідходних і маловідходних виробництв. Переробка відходів є перспективним та прибутковим видом економічної діяльності, вони можуть бути успішно використані для підвищення конкурентоспроможності виробництва за рахунок скорочення витрат на сировину та їх повторного використання. В Україні накопичено приблизно 15 млрд т відходів, включаючи 500 млн т твердих побутових відходів. Їх переробка вирішуватиме завдання захисту довкілля та повернення в економіку значних обсягів вторинної сировини (папір, пластик, метали, деревина, скло), будматеріалів і енергоресурсів (біогаз).

Україна вже реалізує п'ять проектів в альтернативній енергетиці із залученням іноземних інвестицій, зокрема зведення заводу піролізної переробки твердих побутових відходів (ТПВ) та мулових осадів у м. Миколаїв, проект з виробництва парової машини для вироблення електроенергії, проект з паливними комірками, виробництво мінерального лужного клею. Важливим кроком для України повинно стати ухвалення Державної програми щодо формування ринку альтернативного палива (утилізації промислових або побутових відходів). Упровадження зазначеної програми дасть можливість для використання промислових або побутових відходів у цементній промисловості як сировини, а також надасть поштовх до створення інфраструктури з доставки відходів до печей випалювання цементних заводів.

Водночас одна з головних проблем України – це різке скорочення кількості водних ресурсів (за останні п'ять років зменшення на 35%); витрати води особливо зросли на виробничі потреби й зрошення, а потужність очисних споруд зменшилася на 23%.

За даними Держстату України, в країні щорічно використовується близько 10 млрд м³ свіжої води. Більше половини загального обсягу водних ресурсів споживається промисловими підприємствами на виробничі потреби. Решта розподіляється між населенням та використанням води на потреби сільського господарства, в т.ч. зрошення.

Населення на побутово-питні потреби споживає 1,5-2 млрд метрів кубічних води на рік. З 2010 року спостерігається тенденція до постійного скорочення споживання водних ресурсів населенням. У розрахунку на 1 особу споживання водних ресурсів скоротилося із 114 до 81 літрів на добу.

Необхідно, щоб промислові підприємства застосовували передові технології та обладнання для водозбереження та посилювали контроль над використанням водних ресурсів, тим більше що в перспективі прогнозується збільшення дефіциту води, числа засух і розширення пустель. Дані заходи дозволять знизити соціальну напруженість на ґрунті найважчих екологічних проблем України – забруднення водних ресурсів і брак питної води.

Прискорення розвитку високотехнологічних галузей і екопромисловості, тобто орієнтованих на зменшення техногенного навантаження та впровадження більш чистого виробництва, а також створення більшої вартості з меншими втратами для довкілля.

Мова йде про так звану екопромисловість – підприємства які виробляють водоочисне, газозбірне і сміттєпереробне обладнання, а особливо впровадження еко-іновацій та чистих технологій. Це, перш за все, зачіпає такі сектори як, енергозбереження, раціональне використання ресурсів і охорону навколишнього середовища. Реалізація прискорення розвитку екопромисловості допоможе зберегти конкурентоспроможність основних українських експортних товарів на світовому ринку.

За даними Держстату України, у 2016 р. на території нашої країни налічується 6,5 тис. полігонів та 35 тис. сміттєзвалищ, разом вони складають 42 тисячі м², для порівняння, площа Данії становить 43 тисяч м². З кожним роком цей показник стає все гіршим. Більшість складів для сміття не відповідають вимогам щодо забезпечення екологічної безпеки. Упродовж багатьох років кількість твердих побутових відходів невпинно зростала через зміни способу життя людей, які використовують все більше обгорткових і пакувальних матеріалів. Наші відходи можуть бути для нас прибутковим сектором. Якщо українці почнуть приділяти увагу питанням сортування і переробки сміття, то країна зможе зменшити закупівлю імпортних енергоресурсів, а також знизити вартість товарів та виробництва. Для вирішення цієї проблеми Україні потрібно активно використовувати міжнародне співробітництво.

Розвиток міжнародного співробітництва в галузі охорони навколишнього середовища. Глобалізація зумовлює міжнародне співробітництво у сфері навколишнього середовища та відкриває для України нові можливості. Через рішення проблем охорони навколишнього середовища Україна отримує інвестиції, передовий досвід в методах управління, нові природоохоронні технології, міжнародну фінансову допомогу на різні цільові екологічні програми.

У підсумку, можемо сказати, що Україні вже необхідно запустити процес зеленого економічного розвитку – це розвиток збалансованого споживання та виробництва, зеленого оподаткування та екологічного обліку, зелених кредитних ліній та інвестицій в зелені проекти, зеленого бізнесу та енергетики. Тому при модернізації промислового розвитку зелений сектор промисловості має величезний потенціал для створення нових і привабливих робочих місць при розширенні секторів виробництва і послуг. Це може бути зроблено, шляхом впровадження успішних прикладів компаній, які пропонують розробку та реалізацію енергозберігаючих проектів, матеріалів і енергії, електроенергії (поновлюваних джерел енергії), розумних мереж або Smart-grids, фінансового інжинірингу, а також забезпечення підготовки підприємств та підтримки кластерних мереж.